

OKÉNKO

DO FARNOSTI

VYDÁVÁ FARNOST SV. VÁCLAVA V LETOHRADĚ

Ročník XXXI

Září 2022

číslo 9

VOJÁKŮM UKRAJINY

Každého z vás prosíme: žij..., bez ohledu na bolest, hlad, žízeň, strach...

Potřebujeme vás ... my všichni. Ukrajina tě potřebuje, každý kousek naší svaté země. Modlíme se za tebe, za vás. Říkáme ti: „Mé dítě, modlil jsem se za tebe dnem i nocí“.

Potřebujeme tě, tvé děti tě potřebují, aby na tebe mohly volat: „Tati!“

Říkáme ti: „Máme tě rádi“.

Někdo od tebe potřebuje slyšet slova: „Miluju tě!“

Někdo čeká, až řekneš: „Kamaráde!“ a podáte si ruce..

Navzájem se potřebujeme obejmout.

Žij, někdo od tebe potřebuje, abys ho obejmul.

Každé ráno tě chceme s úsměvem pozdravit.

Někdo potřebuje tvou podporu.

A někdo ti nabízí svou pomoc.

Potřebuji tě živého, abychom ti mohli osobně poděkovat za všechno: za tvou odvahu, za tvou věrnost a vytrvalost ...

Neumím si představit, jak se teď cítíš, ale stále na tebe myslím.

Jsi naší skálou, jsi naší nadějí do budoucna... Jsme na vás hrdí, na obránce našich životů. Žijte ať se děje cokoliv...

Jste naši hrdinové.

Ірина Паламарчук

Úvodem

Jako stádo jsme se léta nechali M. Z. táhnout do područí Moskvy a Pekingu. Prezident námi za to pohrdá, a my ho zbaběle ponecháváme u moci. Sklízíme válku. A.B. je charakterově ještě horší a nebezpečnější.

Zimu přežijeme, v lesích leží spousty palivového dříví. Plyn šetříme pro ty, kteří nemají komin. Ukrajinci jsou na tom celkově hůře, ale jsou stateční a mají hrdé politiky. Nespoléhají se jen na modlitby. Bůh nepotřebje být přemlouván, i bez nás ví, co má dělat.

Sedmkrát říká Hospodin Josuovi: „Bud' rozhodný a udatný, neměj strach a neděs se, neboť Hospodin, tvůj Bůh, bude s tebou všude, kam půjdeš.“

Myslíme si, že se náš milovaný František ve svém projevu o smrti Duginové (dcery ruského nacionalistického ideologa Dugina) netrefil. S Rusy máme letité tragické zkušenosti. S ubíjenými Ukrajinci se setkáváme. Synodální proces v církvi nekončí. Díky Františkovi smíme a máme říkat své názory na život v církvi a nikdo nás už nesmí okřikovat. Od koncilu voláme ke kléru, aby nás bral za dospělé a naslouchal nám. I skrze nás může mluvit Duch boží, i za námi stojí významná práce pro lepší svět. I na Letné jsme v r. 1989 volali k tehdejší vládě: „Nejsme malé děti!“ /v

V srpnu osmašedesátého roku se na zdech a chodnicích v celém Československu objevil křídou nakreslený čtverec a u něho napsal: „toto kolečko je černé“. Asi o rok později se na veřejných budovách těžce země červenal transparent s heslem: „Se Sovětským svazem na věčné časy a nikdy jinak.“

Sylvie Richterová

„Hledej pravdu, slyš pravdu, uč se pravdě, miluj pravdu, mluv pravdu, drž se pravdy, braň pravdu až do smrti, protože pravda tě osvobodí od hříchu, od ďábla i od smrti... Nejmilejší, žijte podle poznané pravdy, která vítězí nade vším a mocná je až navěky“.

Jan Hus

Estónska premiérka Kaja Kallas prohlásila: „Beztrestnost za zločiny komunistického režimu je jedním z hlavních důvodů, proč opět čelíme ničivé a genocidní válce na evropském území.“

Daniel Mařaš píše: „Myslím, že politici na západě vůbec netuší, jak toxická může být pro společnost zbytková komunistická minulost země.“

Ta tedejší červená čára (samozřejmě, že na ní pracovali všichni rezidenti KGB ve veřejné i podnikatelské sféře), že nebudeme komunisty prakticky trestat za 40 roků devastace státu a společnosti, nás vyšla až příliš drahá.“

Eucharistie není odměnou pro dokonalé, nýbrž velkorysým lékem a pokrmem slabých. Častokrát se chováme jako kontrolori milosti, a nikoliv jako její nástoje. Církev ale není celnice, je otcovským domem, kde je místo pro každého i s jeho úporným životem.

František, Evangelii gaudium 47

Komunita P. Marie Neposkvřněné v Torvaianice, její farář Andrea Conocchia a sestra Geneviève Jeanningros z kongregace Malých sester Ježíšových se věnují transsexuálním osobám. František a kardinál almužník Konrad Krajewski je podpořili.

František už potřetí přijal několik transsexuálů. „Pozornost Františka vůči lidem, kteří prožívají s velkým utrpením svou křehkost, jim otevírá dosud nepředstavitelné naděje“, říká Conocchia. „Tyto postoje Františka jsou povzbuzením pro nový život a ke konverzi. Na audienci je František oslovuje s láskou, otcovstvím a prostotou, to není samozřejmost. Vždyť evangelium říká, že máme přijímat všechny, zejména ty, kteří to nejvíce potřebují a jsou kvůli předsudkům odsunuti na okraj společnosti.“

„Žádný člověk nesmí trpět nespravedlností, že je vyloučen, každý člověk má v sobě důstojnost Božího dítěte“, dodává sestra Geneviève.

L'Osservatore Romano, 3.8.2022

Jezuitský historik John O'Malley popsal změnu důrazu, kterou v církvi přinesl II. vatikánský koncil, takto:

od příkazů k pozvání,
od zákonů k ideálům,
od hrozeb k přesvědčování,
od nátlaku ke svědomí,
od monologu k dialogu,
od vládnutí ke službě,
od uzavřenosti k integraci,
od vertikálního přístupu a přístupu
shora dolů k horizontálnímu,
od vyloučení k začlenění,
od nepřátelství k přátelství,
od statickosti k proměnlivosti,
od pasivního přijímání k aktivnímu
zapojení,
od nařizování k zásadám,
od definovaného k otevřenému,
od změny chování k obrácení srdce,
od diktátu zákona k diktátu svědomí,
od vnější konformity k radostné snaze
o svatost.

Z FRANTIŠKOVÝCH PROJEVŮ

Můžete mít chyby, být úzkostlivý a dokonce se zlobit, ale nezapomínejte, že váš život je největší podnik na světě. Jen vy jej můžete uchránit před selháním. Být šťastný neznamená mít nebe bez bouřky, cestu bez nehod, práci bez námahy, vztah bez zklamání.

Být šťastný znamená přestat se cítit jako oběť a vzít do rukou vlastní osud. Procházíme pouštěmi, ale můžeme ve své duši nacházet oázu. Každé ráno můžeme děkovat Bohu za zázrak života. Každý den můžeme líbat své děti, hladit své rodiče, a zakoušet porozumění s přáteli, i když nám někdy ublížili.

Být šťastný znamená žít svobodně, radostně a jednoduše. Přijmout odpovědnost za svůj život a přiznávat si své chyby. K odvaze patří slova, „omlouvám se“, „potřebuji tě“ a „miluji tě“.

Pak bude váš život zahradou příležitostí ke štěstí. „Na jaře“ se v ní budete radovat z její krásy a „na podzim“ se budete těšit z plodů moudrosti.

Dopustíte-li se chyby, začněte znovu. Jen tak budete zamilováni do života. Zjistíte, že být šťastný neznamená mít dokonalý život. Slzy použijte k zavlažování tolerance k druhým. Svě porážky využijte k tréninku trpělivosti. Bolest použijte k naladění se na příští potěšení. Překážky využijte k otevření oken inteligence. Nikdy se nevzdávejte. Především se nikdy nevzdávejte lidí, kteří vás milují.

Nevzdávejte se objevování radosti a krásy, život je závrtnou podívanou.

Představte si matku samoživitelku, která jde do kostela nebo na faru a říká: „Chci nechat pokřtít svého syna“, a farář nebo pastorační asistentka říká: „To nelze, protože nejste vdaná...“

Ta matka měla odvalu donosit a porodit dítě - a co našla? Zamčené dveře!

Jdeme-li cestou a takovýmto postojem, nevy-

tváříme Boží lid.

Ježíš vytvořil sedm svátostí. A my tímto přístupem vytváříme osmou „svátost“ svévolné pastorační zvyky!

Kdo přichází do církve, potřebuje najít otevřené dveře a ne tvrdá nařízení a ztuhlé paragrafy.

Potřebujeme svaté bez závoje, bez svatozáře. Potřebujeme svaté v džínách a teniskách.

Potřebujeme svaté, kteří chodí do kina, poslouchají hudbu a procházejí se se svými přáteli.

Potřebujeme svaté, kteří dávají Boha na první místo a excelují na univerzitě.

Potřebujeme svaté, kteří si každý den najdou čas na modlitbu a vědí, jak se zamilovat do čistoty a cudnosti, případně posvětit svou cudnost.

Potřebujeme moderní svaté, svaté jednadvacátého století s duchovností zakotvenou v naší době.

Potřebujeme svaté oddané chudým a nezbytným sociálním změnám.

Potřebujeme svaté, kteří se s Ježíšem zasvětili potřebným ve světě.

Potřebujeme svaté, kteří pijí kolu a jedí párky v rohlíku, kteří používají internet, kteří poslouchají iPod.

Potřebujeme svaté, kteří milují eucharistii a nestydí se o víkend s přáteli pít pivo nebo jíst pizzu.

Potřebujeme svaté, kteří mají rádi filmy, divadlo, hudbu, tanec, sport.

Potřebujeme společenské svaté, kteří jsou normální, otevření a veselí, kteří jsou příjemnými společníky.

Potřebujeme svaté, kteří žijí ve světě a mohou ochutnávat čisté a dobré věci světa, aniž by žili světácky.

Takto máme žít my!

CO UKÁZAL SYNODNÍ PROCES O NAŠEM DIALOGU

Pavla Holiková

Čeští a moravští biskupové se podle zprávy radia Proglas 14. června v Praze sešli nad syntézou, která shrnuje synodální proces v Česku. Vypracovává ji Národní synodální tým, jehož členka Hana Pohořalá Proglasu měla popsat, jak synodalita v české církvi rezonuje, jak pokračuje její proces a co podle jeho výsledků dělá věřícím v životě církve největší obavy.

To, co jsme v reportáži slyšeli, ve mně v první chvíli vyvolalo dojem, že biskupové dostali do rukou něco jiného, než co jsme diskutovali ve skupinách napříč diecézemi. Překvapilo mě, když zaznělo, že hlavní postavou synodálního procesu je biskup, který v naslouchání lidu hledá další cestu, kudy společně jít dál. Z toho, co si pamatuji o synodálním procesu, jak ho přívětivě popsal vídeňský teolog Paul Zulehner, vyplývá, že proces klade důraz na všeobecné kněžství, jež je laikům i biskupům společné. Zdá se tedy, jako by se akcenty posouvaly podle toho, kdo se synodního procesu účastní; pro laické skupiny je to všeobecné kněžství, pro synodní skupinu biskupů je to nositel úřadu. Nemělo by nás to překvapovat. Je logické, že vnímání nositelů úřadu se bude lišit od těch, kteří dosud neměli (a nemají) v církvi hlavní nebo vůbec žádné slovo. Znepokojovat by nás to ale mělo.

Co nám synodální proces prozradil a co o nás vypovídá? Jaké bariéry jsme objevili sami mezi sebou? Na celém procesu je nepříjemné poznání vlastních limitů. Neumíme vést dialog, neumíme naslouchat, mluvit k věci, udržet nit. Neumíme se vyjadřovat. Někdy se dialog nedaří ani v případě schopného moderátora. Téma, pro které jsme se rozhodli, se

nepochopitelně stočí úplně opačným směrem. Rádi bychom se vrátili k původnímu směru, takže vlastně nenasloucháme, jen čekáme na příležitost, jak se znovu dostat ke slovu. Někdy se s námahou snažíme porozumět lidem, jejichž výroky nejsme s to přiřadit matematické znaménko. Chtějí v církvi něco měnit, nebo by mělo všechno zůstat tak, jak je? Co jednomu strašně vadí, jinému přesně vyhovuje. Pochybujeme o tom, zda má to naše rokování vůbec smysl. Někdy se sejde naše krevní skupina a skvěle si popovídáme i bez moderátora. Ať už se nám dialog daří, nebo jsme z něho zoufalí, učíme se komunikovat s cizími a nečekanými postoji.

Už v průběhu synodálního procesu na nejnižší úrovni byla patrná nedůvěra laiků vůči klerikům, zejména biskupům. Ukazovalo se to i při vypracování výstupu na pátém nebo šestém sezení naší skupiny, kdy jsme pracně pilovali každé slovo, abychom se vešli do limitovaného počtu znaků a přitom neztratili nic z vypovídací hodnoty. Obavy, že naše sdělení přejde informačním šumem do zcela jiného formátu stylem „tiché pošty“, byly značné. Důvodem těchto obav je opět to, že spolu neumíme vést dialog. Nemáme praktickou zkušenost z naslouchání a sdílení, pouze ze slyšení pastýřských listů a biskupských promluv z kazatelen, na něž nemůžeme pružně reagovat.

Naše nedůvěra se našťáště ukázala jako lichá. V jednotlivých diecézních výstupech, které byly postupně prezentovány během dubna a května, byly skutečně obsaženy radosti i bolesti tak, jak jsme je v synodních skupinách sdíleli, a byly si ve všech diecézích nápadně podobné. Podle saleziána Michala Martinka lidé vyjadřovali velmi svobodně svoje názory, které byly vůči současné církevní realitě často kritické. Ti, kdo zpracovávali diecézní syntézy, nebyli nikým omezováni ani cenzurováni, takže se podařilo názory celkem věrně reprodukovat. Do synodálního procesu se zapojilo asi dvacet tisíc lidí z tisíce farností, vytvořili zhruba dva tisíce diskusních skupin a odevzdali tři tisíce zprávis. To je velmi dobrá zpráva o obrovském potenciálu, který bychom neměli promarnit.

Ovšem samotná skutečnost, že tyto obavy nebyly ojedinělé a že k nim vůbec došlo, že jsme si navzájem nedůvěřovali a báli se jedni druhých, je varovným signálem. Jaká je komunikace mezi biskupy a námi laiky?

Velkým problémem je už zmíněná jednosměrnost: biskup hovoří z katedry, věřící naslouchá v kostele většinou psanému pastýřskému listu, málokdy živému slovu. Biskup po slavnostní bohoslužbě mizí v dlouhém průvodu liturgicky oblečených kněží a ministrantů a laik zpravidla nemá možnost vydat se za ním do útroby biskupské rezidence s oslovením a dotazem, o zpětné vazbě nemluvě. Takový je obrázek, který ze své diecéze znám. (Možná kdyby byl laik oním ministrantem, což zase předem vylučuje polovinu laiků.) Dlouhodobá jednosměrnost

má za následek i dlouhodobé nepochopení, kdy zpravidla v pastýřských listech posloucháme slovní tok, který pro nás postrádá praktický význam. Starosti biskupů a naše starosti jsou mimoběžky ve volném prostoru.

V průběhu času ke mně dolehly ozvěny obav a nečekaných zjištění na straně biskupů, které pro mne naopak nijak nečekané nejsou. Jeden z mých kněžských přátel např. zmínil, že biskupové jsou překvapení vysokým počtem rozpadu manželství po dvaceti a více letech. Vnímají to prý jako silně znepokojivý trend. Znepokojivý jistě, ale já bych řekla, že nepřekvapivý. Když starší generace biskupů nastupovala do úřadu, zřejmě těchto případů nebylo, ale společenské změny, vzdělání, zaměstnanost a tím i ekonomická nezávislost žen se mění v souladu s obecným trendem, který byl v době mládí dnešních biskupů jen naznačen. Není divu, že se tento trend projeví i v počtu rozchodu dlouhotrvajících svazků. Dnešní střední generaci nestačí ujištění, že hrubý nesoulad ve vztahu zavinený výrazněji jedním z partnerů je ono zlé, co jsme v manželství slibili do smrti snášet.

Překvapení, které jsem zaznamenala u diecézních koordinátorů v synodním procesu (z nichž někteří jsou i biskupové), se týká mládeže. Koordinátoři prý byli zaskočení, že se do synodního procesu zapojilo tak málo mladých. Dominovala střední a starší generace. Pro mne to opět není překvapením. Jestliže se mládeži věnuje dlouhodobě pozornost jen do té míry, aby z ní vyšli vzorní praktikující katolíci se správným pohledem na sexualitu, zůstanou nám právě jen vzorní praktikující katolíci se správným pohledem na sexualitu, pro které kriticky odvážné synodní skupiny nepředstavují neodolatelné lákadlo.

Tyto dva příklady podle mne ukazují na hlubokou propast mezi našimi světy. Lékem na tuto propast by mělo být setkávání na takové úrovni, aby nebylo těžké navázat i nahodilou komunikací. Diecézní synodní proces je pro tuto komunikaci velkou šancí.

V Praze se diecézní výstup posílal koordinátorům základních skupin pár dní předem; na setkání pak po slavnostní mši zpracovatelské dvojice představily, co vyplynulo z jejich dílčí části, odpoledne se pokračovalo v menších, asi osmičlenných skupinách reflexí dokumentu. Ráda bych takovou reflexi zažila na živo. V Brně vyznělo diecézní setkání spíš minimalisticky. Na představení dokumentu po slavnostní mši byla vyčleněna zhruba hodina, včetně času na dotazy z pléna směrem k biskupům. Problém Brna byl v nedostatečném mentálním i reálném prostoru. Setkání proběhlo přímo v katedrále v dostatečném, ale komunikačně nepřívětivém prostoru s přísně odděleným místem pro laiky a klérus. Víc než komunikace to bylo setkání s biskupským majestátem. (Připomínalo to hřiště „domácích“ a „hostů“.) Představovala bych si spíš setkání v sále, jak jsem to viděla na fotografiích dubnového presynodálního shromáždění v Liticích v plzeňské

diecézi. Tam je možné navázat kontakt s účastníky jiných synodních skupin, o přestávce u kávy neformálně promluvit třeba i s biskupem, aniž by mezi námi byl bariérou liturgický prostor, berla, mitra a pluviál.

V dialogu mezi biskupy a laiky vidím opravdu velké nebezpečí mimoběžnosti. Mluvíme o tomtéž, ale každý pod tím rozumí něco jiného. Naše vidění a vidění biskupů se výrazně rozcházejí. Když biskup řekne „církev“, má na mysli instituci, v níž je nositelem úřadu a moci. Když laik řekne „církev“, má na mysli mystické společenství, jehož je plnoprávným členem. Zdánlivě se shodneme, ale ta shoda nás nikam neposouvá. Laici ze synodních skupin jsou totiž k institucionální církvi velmi kritičtí, ale nezavrhují ji. Chtějí jen, aby její podobu co nejvíc formovala její mystická zkušenost.

V Brně se biskup Pavel pokusil shrnout výstup synodálního procesu do hesla „Jaká bude naše farnost, taková bude i naše církev“. Vnímám problém ve srovnání základní organizační jednotky institucionální církve s církví, která není jen vnější institucí a kterou mnoho základních synodních skupin chce vidět především v jejím mystickém rozměru. Takové srovnání nutně kulhá. Aniž bych se chtěla pouštět do složitých teologických spekulací, které mi nepřísluší a ani mě nevedou k životu, mám laickou představu, že mystickou církev tvoří lokální farnosti, nýbrž jednotliví nositelé všeobecného kněžství. Na podobu farnosti jako laici vyloučení z rozhodovacích procesů nemáme přímý vliv. Nejsme aktivisté ve své farnosti. K církvi patří i lidé ve farnosti zdánlivě pasivní, činní v politice nebo v občanských sdruženích; patří k ní i lidé zcela pasivní, nepraktikující a na okraji, a přesto i na těchto lidech mystická církev stojí.

Přála bych si, aby diecézní synodní proces nekončil. Přála bych si mezi námi všemi lepší komunikaci, která by jeho pokračování usnadnila. Přála bych si církev opravdu synodální, kde kněz a biskup není tím, kdo zná a ukazuje cestu, nýbrž tím, kdo hledá cestu společně s námi. Společně s námi občas tápe a je bezradný, společně s námi postupuje po malých krocích. Klade si otázky, na které nemá okamžité odpovědi, a nebojí se to přiznat. Nepouští se za každou cenu do precizních výkladů katechismu, ale čas od času se v náročných tématech spokojí s přiznáním, že máme před sebou dosud nepoznané tajemství. Přála bych si biskupa, který má hloubku, empatii a vtip, a užívá je jako základ, přílohu a koření. Přála bych si biskupa odvážného, který se nebojí vyslovit ve vypjatých okamžicích rozhodné slovo, a současně dovede rozpoznat správnou frekvenci těchto okamžiků. Přála bych si biskupa kreativního, který umí vynášet z bohaté Boží nabídky věci nové i staré.

Christnet, 2. 6. 2022

Nejstrašnější železo pro nás nejsou rakety, letadla a tanky, ale pouta. Ne zákopy, ale příkopy.

Volodymyr Zelenskyy

CÍRKVI VLÁDNOU MUŽI S TROCHU VYŠINUTOU SPIRITUALITOU, říká kněz a spisovatel Richard Rohr

R. R. je mezinárodně uznávaný spisovatel a františkánský kněz. Potomek německých emigrantů v USA byl na kněze vysvěcen už skoro před půl stoletím. Jako duchovní učitel inspiruje křesťany různých vyznání, ale i lidi, kteří se ke křesťanství nehlásí. V Novém Mexiku, kde působí, založil Centrum pro akci a spiritualitu. O spojení aktivity a spirituality mluvil v rozhovoru pro Český rozhlas Plus v Praze 9. srpna 2018:

Mluvíte o spiritualitě, ale každý člověk dnes obsah toho slova chápe různě. Co spiritualita znamená pro vás?

Pro mě spiritualita znamená schopnost propojení mysli, srdce, těla, duše a paměť. A to trvá celý život. Čím lépe to propojíte, tím se vaše spiritualita stává zralější. Čím více něco z těchto věcí vyklučujete nebo popíráte, tím je naopak nezralější. Slovo religion – náboženství – znamená re-ligare, znovu spojit. A to je podle mě to, co spiritualita dělá, znovu spojuje. Nevím, jestli náboženství tento úkol plní dobře, protože neustále eliminuje tělesnost, materiálně, politiku. Takové náboženství podle mě není dobré.

Hodně lidí dnes říká, že je zájímá spiritualita, ale ne náboženství. Můžou podle vás fungovat náboženství a spiritualita odděleně?

Ale ano, mohou. Víte, je vtípné, že my kněží – já jsem františkán – jsme vždycky smutní, když to lidé říkají. Ale my jsme byli po staletí spokojeni s tím, že lidi byli náboženští, ale ne spirituální. A teď, když je vaše generace spirituální a ne náboženská, tak jsme najednou zklamaní. Jsem knězem už 48 let a přednášel jsem v mnoha zemích. Za tu dobu jsem potkal mnoho věřících, kteří neměli žádnou spiritualitu. Měli jen systém věrouky. Slepě věřili určitým věcem, ale chybělo tam vnitřní uvědomění si, vnitřní živost. Nebylo tam žádné hluboké vědomí Boha, žádná vnitřní konverzace s Bohem. Bylo to jen chození do kostela a plnění náboženských povinností. Víte, mám větší trpělivost s lidmi, kteří jsou spirituální a nejsou věřící než s věřícími, kteří nejsou spirituální. Kdybych si měl vybrat jen jedno z toho, vybral bych si spiritualitu.

Často mluvíte o mužské spiritualitě... Popravdě, nemluvíme primárně o mužské spiritualitě, i když právě tím jsem ve vaší zemi nejvíce znám. Ale já si myslím, že vlastně jenom hlásám evangelium.

V katolické církvi, které vládnou sami muži, potřebuje církev mužskou spiritualitu? Nepotřebovala by víc ženskou spiritualitu?

Myslím si, že v církvi mužská spiritualita chybí. Nechci být krutý nebo nelaskavý, nebo nespravedlivý, ale mám za to, že muži, kteří v církvi vládnou, mají vyšinutou spiri-

tualitu. Prosazují autoritavní moc, ale - ironicky řečeno - ji zakrývají ženským oblečením a nasládlými projevy. To není mužská spiritualita. Není ani mužská, ani ženská, je vyšinutá.

Jaký je podle vás rozdíl mezi mužskou a ženskou spiritualitou? Říkáte, že cílem spirituality je zralost, liší se podle vás u muže a u ženy?

Tuhle otázku dostávám dost často... Víte, mně je už 75, a když se dostanete do mého věku, tak tu moc velký rozdíl není. Oba jsme už v druhé polovině života. Muž se víc pro-

pojí se svou ženskou stránkou, žena s mužskou. V mém věku se už naše odlišnosti moc neprojevují. To, co je podle mě odlišného, jsou symboly, archetypy, obrazy a příběhy, se kterými jsme začínali, ty které probudily duši a rozdmýchaly představivost.

Ty jsou pro muže a ženy podle mě odlišné. Když se podíváte do historie, muži byli mnohem víc nadšení pro dobrodružství a riskantní poutě, pro pohyb a objevování. To všechno mělo v sobě akci. Dokazují to pohádky a duchovní příběhy všech náboženství. Muž v nich vždycky opouští dům, vydává se na cestu, objevuje Boha na nových místech. A pak se třeba podíváte na ženské filmy a ty jsou mnohem víc o vnitřním světě, o vztazích, o emocích a pocitech. Jen říkám, že začínáme z různých míst. A myslím, že moc neumíme povzbudit muže k tomu, aby začali opravdovou duchovní cestu, protože podle mě nepoužíváme správné příběhy a obrazy.

A jaké by měly být ty správné obrazy? Nemůže to být moc církevní... Muži se z kostelů ztrácejí, protože dění v nich je nezaujme. Zvlášť, když všechno řídí skupinka pánů v sukňích. A zase nechci být neuctivý, ale veškerý tón v náboženském životě ovládá malá skupinka zženštělých důstojných pánů

a ostatní chlapi se v tom cítí obráni o své mužství, oslabeni. Ale když třeba uspořádáte nějakou pouť nebo pracovní akci, která vyžaduje sílu a aktivitu, pak muži projeví zájem. Vydají se na cestu, přijmou úkol a práci a ocení, že si jsou rovni. V naší zemi pomáhají muži i ženy stavět domy pro chudé. A když řeknete: „Nechce-li se vám v neděli dopoledne do kostela, přijďte mi pomoci stavět dům pro chudé“ - tak se chlapi ukážou. To je aktivní spiritualita, sloužit světu, dělat něco konkrétního, místo toho, aby jen zpívali písně Ježíšovi. Nejsm proti zpívání písní

Ježíšovi, ale nikdy nám neřekl, že to máme dělat. A muže to začne za chvíli nudit. Že by toto mělo udělat Boha šťastnějším? Že by ho těšilo, když mu zpíváme?

Nepomohlo by, kdyby ve vedení církve nebyli jen muži? Kdyby tam bylo víc žen?

Máte pravdu. Ale aspoň v Americe má většina hlavních protestantských církví ženy v duchovní službě a počty jim klesají stejně jako nám. Takže teoreticky máte pravdu. A musíme mít víc žen ve vedení církve. Ale některé církve, které mají ženy-kněze, vymírají ještě rychleji než my. Alespoň v naší zemi. Takže v tom samotném není odpověď. Podle mě musíme mluvit o poctivých duchovních cestách, které zahrnují akci, zranitelnost a risk. A to je to, co mě dovedlo k formování mužských iniciačních rituálů. První jsem tady v Praze vedl v roce 2001.

Dřív bylo součástí mužské iniciace třeba bojování ... Jak má podle vás vypadat dnes?

Pět let jsem strávil čtením všeho, co jsem na toto téma našel napříč kulturami. Mužská iniciace byla univerzálně rozšířená potřeba v kultuře za kulturou. Obvykle mezi 13 a 17 lety byl kluk odveden od své matky. Až v posledních tisíci letech to začalo mizet. Říkám si, že tolik lidí se v této potřebě nemohlo mýlit. V devíti státech v USA teď děláme to, že bereme muže na pět dní do přírody. K té mají chlapi respekt. Nemají ho k barokním kostelům. Ty k nim nemluví o Bohu.

Viděl jsem tady v Praze řadu barokních kostelů. To je tak nepřítazlivé pro mužskou duši, protože je to esence nepohytnosti. Jdeme-li do lesů, tam je život, jsme mezi zvířaty, koukáme na stromy a jsme vystaveni počasí, kterému neporučíme – to chlap respektuje. Nenašel jsem jedinou mužskou iniciaci, která by se odehrála v budově.

Ježíš také odešel na 40 dní na poušť, Jan Baptista šel do pouště. V minulosti muž nacházel Boha častěji v přírodě než v kostelích. Při všech iniciačních rituálech byli chlapi odvedeni na neznámé místo, aby nějakou dobu strávili v tichu, v nejistotě a nepohodlí. To chlapi potřebují, respektují a přijímají, přesto, že ta různá nouze se jim nemusí líbit. Vnímají, že takový je život a chtějí se stát dospělými muži, chtějí přijmout odpovědnost nejen za sebe. *iROZHLAS.cz*

23. srpna byl Evropský den památky obětí totalitních režimů. Letos je tomu zároveň 80 let, co byla během heydrichiády popravena prvorepubliková senátorka Františka Plamínková, česká politička, novinářka, feministka a organizátorka československého a mezinárodního ženského hnutí.

Tato česká politička, novinářka, feministka a organizátorka československého a mezinárodního ženského hnutí byla bezesporu jednou z nejvýznamnějších českých žen 20. století.

Jako první Češka vystoupila s projevem před spojenými národy, přijal ji budoucí prezident Roosevelt, vystupovala na desítkách kongresů v Evropě i v USA.

Zasadila se o volební právo žen a zrušení celibátu učitelů.

Prosazovala rovnější postavení žen a mužů v rodinném právu, více žen v politice či humannější porodnictví.

Usilovala o to, aby úřednice ve státní správě měly nárok na mateřskou dovolenou, jako senátorka vymohla přijímání právniček do státní či veřejné správy a soudnictví, hovořila o přijímání žen do diplomacie, ale zabývala se i situací žen v manuálních profesích.

Hlavním důvodem její popravy byla skutečnost, že nechtěla veřejně odsoudit atentát na Reinharda Heydricha a tím zradit londýnský exil a dr. Edvarda Beneše.

Klára Laurenčíková

CHCI TADY BÝT S VÁMI

V srpnu nastoupil do Letohradu nový kněz Karel Dvořák (1964), kterého jsme poprosili o rozhovor.

Vítáme vás v letohradské farnosti, pane faráři. Jaké pocity máte po prvních dvou týdnech zde?

Pocity mám krásné. Je tu velká spousta lidí ochotných pomáhat. Neustále mi někdo nabízí, že mi s něčím pomůže. Jste tady mimořádní – třeba tolik lidí zapojených do kostelnické služby, to je nevídané! Běžně lidé říkají, že nemají čas, ale vy tady máte čas. Mám z toho velkou radost a nerad bych to pokazil.

Jaké záměry nebo cíle teď máte před sebou?

Budu poznávat farnost, naslouchat, hledat. Nedokážu vyjmenovat nějaké konkrétní cíle, kterých chci dosáhnout, protože sám to nezvládnou. Rád bych navázal na práci mých předchůdců, Václava Vačka a Josefa Roušara. Rád spolupracuji s druhými. Chci poznat, jak to tady funguje, nechci zatím nic měnit. Zatím mi to tady připadá tak živé, že nemám žádnou vizi na nějaké změny. Chci tady být s vámi a mít rád lidi.

Máte za sebou přes dvacet let jáhenské služby, ve které jste byl nablízku dětem i starým lidem. Co konkrétně jste dělal?

Děti jsem učil náboženství, a v domově důchodců a LDN jsem pracoval jako pečovatel. Domovy důchodců jsou moje srdeční záležitost. Spolupracoval jsem i s domácím hospi-

Před 80 lety 26. srpna 1942 byla v Berlíně sřata také Irena Bernášková.

Spolu se svým otcem, grafikem Vojtěchem Preissigem, byla výraznou osobností českého odboje. Oba připomíná muzeum Československé obce legionářské v Žamberku.

Na soudu Irena nezlo mně řekla předsedovi soudu Ottu Georgu Thierackovi, budoucímu německému ministrovi spravedlnosti: „Hitler vás vede do zkázy. Vaše říše dříve či později bude srazena na kolena. Československá republika žije a bude žít.“

V dopise, napsaném před popravou píše: „Drazí! Tož nadešel můj čas. Jdu klidně... Líbám a objímám vás všechny, každého zvlášť, a přeji mnoho zdraví a štěstí, abyste si v poválečném lepším životě vynahradili všechny strasti, které jste v této válce museli prodělat... Jdu ne jako otrok hnán do své kobky, ale jako ten, jenž zahalil se v plášť svůj a uléhá k příjemným snům. Bude pět hodin ráno...“

Vaše milující Irena."

Bylo jí 38 let.

Do odbojové činnosti se Inka, spolu se svým otcem zapojila hned po obsazení zbytku Československa německými armádami. Neohroženě převáděla čs. vojáky za hranice, s otcem vydávala známý ilegální časopis *V boj*.

cem Bílá holubice v okolí Litomyšle. Služba starým a nemocným lidem je mi velmi blízká, snad budu moci něco ze svých zkušeností uplatnit i tady.

Jak vás formovala rodina a jaká byla vaše cesta za kněžstvím?

S rodiči jsem chodil jako malý kluk do kostela, ale nijak zvlášť jsem to neprožíval. Když jsem byl v páté třídě, zemřel kněz, který nás učil náboženství. Byl to laskavý člověk, který nám ukazoval milosrdného Boha. Tehdy se mi sesypal svět. Brečel jsem, neuměl jsem se s tím vyrovnat. V období dospívání mě víra vůbec nebrala. Vyučil jsem se strojním zámečnickem, pak si dodělal maturitu a pra-

coval jsem v Karose, později Iveco Vysoké Mýto. První takový „dospělý“ dotek víry byla zpověď před nástupem na vojnu v roce 1983. Vojna za totality nebyla žádná legrace. Měl jsem z ní obavy. Po zpovědi ke mně přišel do lavice kněz, poplácal mě po rameni a řekl: „Drž se na té vojně!“ To mě nesmírně povzbudilo, jeho slova mě opravdu držela celou dobu. Po vojně jsem poznal partu mla-

Přímo pod jejím vedením vyšlo 37 čísel.

Časopis provokativně posílala i na gestapo usídlené v Petschkově paláci. V létě 1939 dostal několik výtisků dokonce státní tajemník úřadu říšského protektora Karl Hermann Frank. Irena podříčila odboji vše. Byla mimořádně aktivní. A nacisté zuřili. Její zatčení bylo úkolem zadaným z nejvyšších míst, ani tak se jim ji dlouho nedařilo dopadnout. Několikrát z gestapáckých sítí vyklouzla jen tak tak. Nakonec byla zatčena až v sobotu 21. září 1940 při tajné schůzce v pražské ulici Na Poříčí.

Svou statečností při nesmírně brutálních výsleších, kdy veškerou vinu vzala na sebe, zachránila několik svých spolupracovníků z odboje. Ovšem vlastní rodinu před systematickým zlem ochránit nedokázala. Zatčen byl její otec, sestra Yvona i bývalý manžel Eduard Bernášek..

Matka Ireny napsala:

„Mám nepřekonatelně velkou bolest, ale jsem na moji zlatou Inku hrdá, protože položila život svůj za naši drahou vlast - a také že zachránila svojí hlavou mnoho jiných vlastenců. A právě tak jsem hrdá na mého drahého, těmi bestii umučeního chotě.“

Pavel Švec

dých lidí, kteří o víře mluvili, zvali do Litomyšle na besedy různé osobnosti jako Oto Mádra, Jiřího Grygara či tajně vysvěcené Salesiány. Vše se samozřejmě muselo držet v tajnosti. Hodně mě to ovlivňovalo a hodně jsem přemýšlel nad myšlenkami, které jsem slyšel.

Kam jste směřoval po sametové revoluci 1989 a otevření nových možností?

Začátkem 90. let mi kamarádka nabídla, jestli nechci jít pracovat k nim do domova důchodců. Tak jsem tam šel dělat zdravotního bratra. Byli tam tehdy lidé, kteří byli více soběstační, takže jsme s nimi jezdili na výlety, na dovolené. Zažili jsme toho tolik, že z toho žiju dodnes. Mezitím jsem dojrál k rozhodnutí stát se – právě prostřednictvím cesty služby – jáhnem, a začal jsem studovat teologickou fakultu.

Jáhnem jsem byl 24 let. Když pak onemocněl můj blízký farář salesián František Beneš, který byl pro mě takovým druhým tátou, začal ve mně silit hlas, který mě směřoval ke kněžství. Nějakou dobu jsem tomu odpovíral. Nakonec jsem se ale rozhodl a šel za biskupem Janem, který mě v tomto záměru podpořil. Řekl jsem to také mamince, které bylo 87 let. A ona mi odpověděla: „Jsem ráda, že jsi mi to řekl. Co kdybych zemřela?“ Zanedlouho pak opravdu zemřela a primice se na této zemi už nedočkala. To bylo pro mě velmi silné...

Po vysvěcení 27. června 2020 jsem zůstal v domácí Litomyšli, Letohrad je moje druhá štace.

Děkujeme za rozhovor a přejeme vám, aby se vám u nás líbilo.

/M

AKTUALITY

Lásku, úctu
a věrnost si slíbili

2. 7. Veronika Hoffmannová a Jiří Enderle

Ke vzkříšení
jsme vyprovodili

22. 7. Martu Valešovou

86 let

VOLBY DO PASTORAČNÍ RADY

Milí farníci,

vzhledem k tomu, že máme nového pana faráře, je potřeba uspořádat nové volby do Pastorační rady farnosti.

Volby se uskuteční při nedělních bohoslužbách 1. a 2. října.

Volební komisi pan farář jmenoval ve složení: Marie Mikysková, Petr Mikyska a Jana Andrášová.

Od neděle 4.9. bude probíhat sběr návrhů na jména kandidátů, který potrvá do neděle 18. září. Po ukončení sbírání návrhů zkontaktují členové volební komise navržené osoby, aby si ověřili jejich ochotu kandidovat do Pastorační rady farnosti. Následně volební komise sestaví kandidátku pro letošní volby do PR.

Členů pastorační rady by mělo být:

1 za každou filiálku

6 za Letohrad

1 z funkce katechety (Marie Mikysková)

1 člen za Charitu, alespoň 2 jmenovaní

panem farářem. Předsedou Pastorační

rady bude pan farář Karel Dvořák.

Návrhy jmen osob, které by mohly kandidovat do Pastorační rady přijímají všichni členové volební komise nebo pan farář. Ve všech kostelích budou k dispozici krabičky, do kterých bude možné vložit lístky se jmény osob, které považujete za vhodné kandidáty. Navrhovaná osoba musí být starší 18 ti let. Vzhledem k tomu, že se v naší farnosti vyskytuje vícero lidí se stejným jménem i příjmením, je třeba navrhovanou osobu zapsat takovým způsobem, aby bylo zřejmé, koho máte na mysli (ideálně jméno s adresou, nebo telefonním číslem, nebo jiným údajem vhodným k identifikaci vámi navrhované osoby...)

Podle Stanov Pastorační rady se bude PR scházet 4x do roka, v případě potřeby i vícekrát. Ze členů Pastorační rady vzejde Pastorační výbor (6-7 osob), který se bude scházet minimálně jednou za měsíc a bude řešit aktuální problémy.

Volební právo má každý farník letohradské farnosti starší 18 ti let.

Po sečtení hlasů budou výsledky zveřejněny při nedělních bohoslužbách 8., 9. října přečtením jmen zvolených a jmenovaných členů nové Pastorační rady. V následujících dnech by se pak PR měla sejít k prvnímu zasedání.

Ze volební komisi Jana Andrášová

ZPRÁVY Z CHARITY

Oblastní charity vás srdečně zve na DEN CHARITY v sobotu 17. září v kostele na Orlici.

Program: 15:30 mše svatá

16:15 slavnostní zahájení

17 koncert ZUŠ Letohrad

18 koncert Michala Horáka

OBLASTNÍ CHARITA POMÁHÁ UKRAJINSKÝM UPRCHLÍKŮM

Koncem února 2022 byla Oblastní charita Ústí nad Orlicí podruhé ve své novodobé historii postavena před fakt, že musí pomoci ohromnému množství potřebných. Stejně jako v prvním případě povodní v roce 1997 zasáhla válka na Ukrajině naše životy naprosto nečekaně a s ohromnou silou. Charita musela zareagovat bez jakékoli předchozí zkušenosti a velmi rychle. Právě rychlost v takových případech pomáhá nejvíc.

Už v den ruské invaze na Ukrajinu 24. února 2022 začali z ohrožených míst utíkat lidé. Od té doby muselo svůj domov opustit kolem 12 milionů lidí, z toho 5 milionů lidí uteklo do zahraničí. Do České republiky přišlo kolem 300.000 lidí, kterým vláda ČR vyšla vstříc novelou zákona Lex Ukrajina, v jehož rámci mohou získat některé výhody. Solidarita české veřejnosti s děním na Ukrajině byla obrovská. Naprostá většina obyvatel cítila potřebu pomoci lidem v nouzi, a nějakým způsobem to také udělala.

Rychle zareagovat na nečekané

Oblastní charita už 26. února zaslala regionálním farnostem dopisy s poptávkou volných ubytovacích kapacit, a dva dny poté se ubytovala první ukrajinská rodina. V počátcích jednala ředitelka Charity Marie Malá přímo s jednotlivci, kteří sem uprchlíky vozili od polských hranic. Během prvních tří týdnů pracovníci Charity zprostředkovali ubytování cca 150 lidem.

Pracovnice Charity shromažďovaly požadavky na ubytování či materiální vybavení, a naopak nabízenou podporu českých obyvatel. Nabídku a poptávku pak vzájemně propojovaly.

Hned od počátku v těchto aktivitách finančně pomohlo Město Letohrad darem 200.000 Kč, Obchodní družstvo Konzum, které poskytlo poukázky na potraviny, Český červený kříž přispěl sbírkou šatstva. Na podporu uprchlíků z Ukrajiny se pořádaly benefiční akce v České Třebové, Letohradě nebo Ústí nad Orlicí. Výtěžek z nich věnovali organizátoři Oblastní charitě. Charita zaměřená v systému péče o uprchlíky pět lidí z Ukrajiny, kteří jsou až do konce roku 2022 financováni z podpory Ministerstva vnitra.

Aby nevznikaly komunikační bariéry, bylo důležité zaměstnat ukrajinsky mluvící pracovnice na pozicích koordinátorky, učitelky,

psycholožky. Systém péče o uprchlíky se tvořil zcela od nuly. Asi po třech týdnech se ustálil, a řadoví pracovníci Oblastní charity, kteří byli zapojeni do práce s ukrajinskými uprchlíky, se mohli vrátit zpět ke svým obvyklým agendám. Přestože se organizace potýkala s neznámým tématem, které vyžadovalo abnormální personální nasazení, nebyla ani v nejmenším omezena žádná ze služeb, které Oblastní charita poskytuje místním klientům a pacientům.

Centrum pomoci pro ukrajinské rodiny

Pracovníci Charity vytvořili tým, který denně mapoval situaci v regionu, pomáhal vyřizovat ukrajinským lidem administrativní záležitosti, práci, ubytování.

Postupně se veškeré dění přesunulo ze správní budovy Oblastní charity do Centra Pod střechou v Taušlově ulici v Letohradě. Tam byl zřízen humanitární sklad, kde si potřební uprchlíci mohli vyzvednout potraviny, drogerii, dětské pleny či oblečení. Když si však postupně vyřídili humanitární dávky, sehnali práci, a měli tudíž vlastní příjem, sklad se k 30. dubnu uzavřel. Případná materiální pomoc se nyní řeší individuálně.

V Centru Pod střechou začalo fungovat Centrum pomoci pro ukrajinské rodiny – místo, kde se lidé z Ukrajiny schází, učí se česky, mohou tam získat duchovní či psychologickou podporu nebo poradenství.

Pomáhající tým vede pracovnice, která plynne hovoří česky i ukrajinsky. Začátkem června měla kolem 340 klientů z celého okresu, se kterými řešila řadu témat z oblasti zdravotní, školské, pracovní, administrativní či sociální. V případě potřeby tým vyjíždí do terénu.

Adaptační skupiny

Specifikem situace, kdy k nám po vypuknutí války na Ukrajině začaly proudit tisíce uprchlíků, je fakt spontánní, široké spolupráce. V řadě míst regionu je vidět funkční kooperace měst, farností, spolků, neziskových organizací, dobrovolníků.

Většina z nově přichozích jsou maminky s dětmi. Právě pro jejich potřeby vznikly „Adaptační skupiny“ pro předškolní děti, které mají ženám umožnit návrat do zaměstnání. V květnu 2022 zahájila provoz Adaptační skupina v Letohradě, a to ve spolupráci s letohradskou farností. Ukrajinským učitelkám vydatně pomáhají desítky českých dobrovolníků.

Děkujeme našim zaměstnancům za nadstandardní pracovní nasazení v tomto období. Děkujeme všem subjektům, které finančně podporují Oblastní charitu a její práci s ukrajinskými uprchlíky. Děkujeme každému z vás, kdo nosíte v srdci těžce zkoušenou Ukrajinu a její obyvatele, a kdo ve svém okolí pracujete pro dobro a dialog.

/M

Kunčická pouť

Děkujeme všem, kteří se o ní přičinili.

Poděkování a rozloučení s panem farářem Roušarem

Koncem července ukončil v naší farnosti svou službu pan farář Josef Roušar. V neděli 24. července jsme se sešli na bohoslužbě na Orlicích, kde jsme se s ním oficiálně rozloučili, předali mu květinu a dary. Jana Faltejsková přečetla následující text:

Milý otče Josefe,

v dnešní den chceme poděkovat Pánu Bohu za pěkné tři roky, které jsme s Vámi mohli prožít.

Děkujeme za Vaši každodenní službu, za podporu a aktivitu v kovidové době.

Děkujeme za všechna milá setkání, za Váš úsměv a upřímný zájem o každého z nás.

Děkujeme za Vaši práci s dětmi a mládeží.

Děkujeme, že jsme s Vámi mohli sdílet Vaši radost z víry, kterou svým životem rozdáváte.

Doufáme, že naše farnost bude mít svoje místo ve Vašem srdci.

Přejeme Vám vše dobré, hojnost Božího požehnání a pevné zdraví na Vaši další životní cestě.

Následovalo odpoledne na farní zahradě, kde si farníci mohli opéct něco k obědu, dopřát si kafičko a k němu něco sladkého, nechybělo ani pivo a víno. Čas byl i na neformální popovídání si nejen s panem farářem. Také byl otevřen „farní antikvariát“, kde jsme si mohli zakoupit knihu nebo i jiné drobnosti. K všeobecnému veselí přispěl imitátor Václav Falts, který nás skoro hodinu bavil svými vtípky. Večerem se nesly tóny kytar a zpěv místních mládežníků.

Pan farář Josef Roušar přišel do letohradské farnosti v srpnu 2019 z farnosti Dolní Čermná. Během prvního půl roku se podařilo upravit učebnu a kuchyňku v přízemí fary tak, aby se zde mohly scházet různé skupiny farníků – mladí ze spolča, rodiče dětí, které se připravovaly ke svátostem, farníci po pondělní ranní bohoslužbě na společnou snídani, nebo senioři. Místnost také sloužila pro schůzky s lidmi, kteří potřebovali nějakou

pomoc nebo službu. Celé tři roky vyřizoval pan farář dokumenty potřebné k dotacím na menší nebo větší opravy Kopečka, kostela svatého Václava nebo na úpravu okolí orlického kostela. Při dětských bohoslužbách na Kunčicích dostaly prostor děti, které zde četly čtení a zpívaly žalmy. Na středních bohoslužbách zažívaly děti s panem farářem poutavá a veselá kázání. Pan farář se s dětmi a mladými setkával také při výuce náboženství na obou letohradských školách i na faře. Díky panu farářovi jsme se dozvěděli, co je Červená středa (přípomínka lidí pronásledovaných pro svou náboženskou víru) a připojili se různými aktivitami k této připomínce. Pan farář byl neúnavný výletník: s dětmi z náboženství absolvoval výlet do Ostravy (TV Noe a Malý svět techniky) i další menší výlety, s ministrantkami a ministranty navštívili například Prahu nebo Hradec Králové; s farníky pěšky na Hedeč nebo po okolí Letohradu. Připravoval děti ke svátosti smíření a přijímání a mládež k biřmování. V době covidové připravil nespočet domácích bohoslužeb a odsloužil mnoho krátkých bohoslužeb tak, aby se na všechny zájemce dostalo. Sloužil bohoslužby v Domově s pečovatelskou službou. Při všech těchto aktivitách jsme se setkávali s člověkem, který se rád smál, uměl si ze sebe udělat legraci i projevit pochopení pro naše starosti.

Nyní pan farář odchází do Říma na Papežskou kolej Nepomucenum, kde bude studovat italštinu a bude mít možnost zapsat se ke studiu různých kurzů. V současné chvíli má příslib, že v Římě bude do ledna a pak bude pokračovat ve službě v naší diecézi, kde bude potřeba.

Děkujeme panu farářovi Josefovi Roušarovi za jeho tříletou službu. Děkujeme za to, že jste nám vyprávěl o Bohu milosrdném a laskavém, se kterým máte osobní a vřelý vztah. Přejeme, ať se Vám daří být i nadále prostředníkem laskavého Pána, ať už Vás povinnosti zavedou kamkoliv.

Za letohradské farníky JA, MN

S Desaterem cestou do Lukavice

Dvacet let starou javorovou alej, vedoucí cestou od kostela ke hřbitovu v Lukavici, doplnila nedávno desítka pískovcových kvádrů s tématy jednotlivých přikázání Desatera.

Starostka obce, Ilona Severová, měla původně záměr umístit do aleje křížovou cestu. „Ale tu mají všude. Tak mě napadlo, že bychom mohli mít v aleji desatero Božích přikázání, protože to je univerzální téma, se kterým by nemuseli mít problém ani nevěřící lidé. Vycházejí z něj pravidla slušného chování, která je v dnešní době neustále připomínat“, popisuje vznik lukavické aleje Ilona Severová.

Po schválení záměru zastupitelstvem oslovili uměleckého kováře Františka Bečku z České Třebové, aby Desatero na kvádry vykoval. Celé dílo bylo odhaleno na setkání rodáků v červnu 2022. Plánuje se také pozvat kováře

Okénko do světa lidí

Skromně se ten měsíčník nazývá „Okénko do farnosti“. Jde o letohradskou farnost. Čtu „Okénko“ s velkým zájmem. Přiznávám, že ne vždy všechno. Ale! V každém Okénku je hodně témat k zamyšlení. Je mi líto, že „Okénko“ vychází v tak malém nákladu a je pro širokou veřejnost neznámé. Moudrost volených citátů a úvah osvěžují. Svět věřících i nevěřících. Když otevřu nové „Okénko“, vždy do zavane svěžím vzduchem a člověku se hned lépe dýchá.

pravidelný čtenář Okénka RK

Bečku do javorové aleje na besedu, aby lidem vysvětlil každý symbol jednotlivých menhirů s přikázáními. Podle starostky obce se s lukavickým Desaterem zapojí i do příští Noci kostelů.

Pavel J. Sršeň, KT 33/22

SKAUTSKÉ LÉTO

K létu neodmyslitelně patří tábory. V našem středisku jich v červenci a srpnu proběhlo sedm. Vedoucí stojí přípravy hodně práce a času, účastníci se zase často musí vypořádat s vlastními obavami. Úsilí na obou stranách je našťastí po zásluze odměněno, protože čas společně strávený v přírodě za každého počasí a tábor, který si sami postaví a prožijí, je neopakovatelným zážitkem. Vedoucí tentokrát pro své celotáborové hry vybrali témata jako Sherlock Holmes, Survivor, Indiáni, Letopisy Narnie, Pohádková říše a další. Děti však získávají zážitky mimo her také při práci. Když vám je svěřena zodpovědnost a úkol se vám společnými silami podaří, je to pocit k nezaplacení. Děkujeme všem, kdo se na přípravách táborů podílí jako dobrovolníci a umožňují tak malým i velkým skautům získat zážitky, které se jim nesmazatelně zapíší do srdce. Jsou to vzpomínky na to, jak překonali sami sebe, spojili síly a zvládli víc, než by si doma dokázali představit. Speciální kategorií jsou skauti „srdcaři“. Ačkoli už nevedou oddíl a mnohdy ani nejezdí na tábory, stále se zapojují do příprav. Můžete je vidět, jak sekají zahradu kolem klubovny, dodělávají chybějící vybavení a tak dále. Jsou to tiší hrdinové, kteří se v mládí naučili vidět práci a nedá jim to, chtějí, aby vše fungovalo, jak má. Děkujeme i jim, víme, jak moc jsou nápomocní. Letos mám 18. táborovou sezónu a bez tábora si léto nedovedu představit. Teď už jezdím s dcerou na rodinný tábor a doufám, že ona tuhle tradici jednou předá svým dětem jako rodinné stříbro, protože přesně tohle pro nás skauting je.

První srpnovou neděli se také koná tradiční setkání na vrcholu Králického Sněžníku. Někdo vyrazí už v sobotu a přespí pod širým nebem, ostatní se vydávají na cestu v neděli ještě před východem slunce, aby se mohli společně sejít na slavnostním nástupu v 9.30h. Již několik let tuto akci doprovází také bohoslužba se Zdeňkem Bohuslavem tentokrát u pramene Moravy. Na poutníky po brzkém vstávání a náročném stoupání nahoře čekalo krásné počasí v početné společnosti. Tentokrát se nahoře sešlo 103 osob – dospělých i dětí, skautů i neskautů. Z hojné účasti máme velkou radost.

Na podzim čeká letohradské skauty další důležitá setkání na počest zakladatele našeho střediska bratra Robina známé jako Robinův oheň.

Eliška Marková

Jednou jistý muž zabloudil v poušti. Když pak svým přátelům ten hrůzný zážitek vyprávěl, popisoval, jak nakonec z čirého zoufalství poklekl, a prosil Boha o pomoc. „No! A vyslyšel Bůh tvou modlitbu?“ ptali se ho nedočkavě.

„Nevyslyšel. Předběhl ho cestovatel, který se zničehonic objevil a ukázal mi cestu.“

Antony de Mello

ANEŽČINY DOBROTY

Náš tatka je strašně dobrej vypravěč a předčítač. Jako malý jsme ho poslouchali šíleně rádi. Já bych ho teda nejradši poslouchala do dnes, ale tipla bych si, že by mi do Prahy přečíst pohádku na dobrou noc asi nepřijel.

Co, tati? Anebo večerní live streamy do domovů všech tvech dětí?

Můj synovec Kryštof a neteř Esterka dědovo vyprávění hltají taky. Na letošní společný dovolený musel dědeček strávit kus každého večera u jejich postýlek a svým hlasem je dovést do spánku. Myslím, že během celého týdne zvládl snad každou známou pohádku. Několikrát.

A pak přišla Popelka.

Zatímco naše pidi Esti dělala ve svý postýlce akrobatický usínací prostocviky, Kryštof poslouchal s očima navrch hlavy.

„A co bys chtěla ty, abych ti přivezl z města, Popelko?“

„Tak mi přivez to, co ti cestou spadne do klína,“ zašeptala ta skromná dívčina.

Najednou se zpod Kryštůfkovy peřinky ozval šílenej řehot. Takovej, že usínací náběhy v obou postýlkách vzaly okamžitě za svý.

„Čemu se směješ, Štofi?“ zeptal se zmateně děda, jelikož si nebyl vědom toho, že by řekl cokoli komickýho.

Když se Štofík jakžtakž uklidnil, mezi doznívajícími záchvěvy smíchu se mu to podařilo vyklopit:

„Ta Popelka je ale hloupá! Vona snad neví, že samo mu nic do klína nespadne????“

Tomuhle našemu filozůfkovi jsou tři roky a čtyři měsíce...

/AN

ZASE ŠKOLA

Správné teplé srpnové odpoledne. Je nám líto, že kamarádky už nevidí hýřivou parádu rozkvetlých juk, bylo jich letos devět a očesal je poslední silný déšť. Ale nálada je dobrá, pusy jsou k nezastavení, pauza minulých let se musí převyprávět a jako vždycky dojde i na školní vzpomínky. Zvláštní věc, obvykle se nejvíc vzpomíná na vlastní prohřešky, na kantory, co byli buď mimořádně skvělí nebo se mimořádně vymykali představě kantorského statusu. Tak vzpomínám na svého dobrého matikáře. Pravidl: Kdybych vám řekl, že tomu rozumíte jako koza petrželi, to bych tu kozu urazil.

Tenkrát jsem to přijala jako vtipně komentovanou situaci, protože jsem moc dobře své matematické slabiny znala a ač jsem se snažila s nimi bojovat, soustavně jsem prohrávala. Vzápětí následuje úvaha, co by se asi tak dělo v dnešních tak korektních školských poměrech, vyjádřit se tak kantor vůči dnešní studentce. Dovedete si to představit?

A hned jsme (dovolíte-li, celé to nikoli staré, avšak lety a zkušenostmi zmoudřelé společenství) plnou parou ve školských problémech. Úplně jako všichni, co přesně vědí, jak má škola vypadat, protože se přece

vlastním prožitkem stali odborníky na školství.

Nelze přece nesouhlasit s psycholožkou, která na rozhlasových vlnách přesvědčuje posluchače, mezi nimiž jsou jistě rodiče, zákonní zástupci a vůbec vychovatelé všeho druhu, jak nebezpečné je stavět dítě před povinnost. Vymáhat plnění úkolů. Jak neblaze na dítě působí, jestliže něco musí, jak nesmyslné je trestat dítě za záškoláctví, protože, ač mu v povinné výuce unikne kapitola o láčkovcích, za školou se toho o životě dozví o hodně víc.

A tak zpytuju svědomí: jaká já to byla uzurpátorská matka, když jsem trvala na hygienických návycích, na svědomitém každodenním vypracování úkolů, dodržení domluveného času návratu domů, pomoci babičkám s nanošením topení, nákupem a tak dále. Jak jsem si vůbec nedala práci s tím, aby dítě samo došlo k poznání, že chce každodenně radostně v 6:30 vstávat a za jakéhokoli počasí křepčit štěstím, že může pilit do školy. Do hloubi duše se stydím a na omluvu mohu napsat jen to, že děti vystudovaly, tím, co vystudovaly, se živí, a i přes mé chyby jsou to snad slušní lidé.

I já souhlasím s tím, že se něco musí udělat, aby děti netloustly, aby byla na výši sexuální, partnerská i rodinná výchova, finanční gramotnost je také ostudná, dopravní gramotnost jakbysmet, zdravotní výchova, první pomoc, postoj k multikulturní společnosti a genderové otázky taky potřebují prostor... Toho je, co zanedbáváme! Potřebujeme novou Marii Terezii, aby v návrhu nově koncipované zábavné a radostné školní docházky všechny jmenované problémy stavěla před čtení, psaní a počty.

Ptáte se, a co rodina, co ta vloží do vý-

chovy dítěte? No přece, rodina bude bedlivě sledovat, jak škola své úkoly plní, zda je odvádí dostatečně lehounce přitažlivým způsobem, protože, kdyby se dítě, nedej Bůh, nudilo nebo snad netoužilo školu navštěvovat, musí se něco udělat od školníka po ředitele s celou školou.

Ještě jeden závažný problém musí škola řešit: výchovu ke kritickému myšlení. Lámu si hlavu, jak škola obstojí v situaci, kdy řada renomovaných odborníků na školství, zasloužilých pedagogů a psychologů odmítá

zatěžování paměti dětí memorováním. Asi jsem si chybně myslela, že ukládáním do paměti a vyvoláváním z ní, člověk mozek trénuje. Taky nevím, jak se bez memorování naučit násobilku. Ano, kalkulačka je v každém slušnějším mobilu, ale co když v kritický okamžik nebude mobil nabitý? A není náhodou právě tahle dovednost – myslím násobilku v paměti - rychlejší a lacinější než vyhledání správného výsledku?

Zvládnout češtinu také znamená zatížit paměť. A zabývat se historií ještě větší zátěž, myslí někteří. Nejde mi vůbec o data králů a spisovatelů, bitev, válek a revolucí, o znalost názvů románů, básnických sbírek... Historie jsou příběhy, jejichž vyústění nebo následky byly něčím vyvolány. I to je potřeba ukládat v nějaké míře do paměti. Nerozumím-li jazyku, nechápu-li ráz textu, sarkasmus, humor, nadsázku, neorientuju-li se v historii, těžko kriticky zhodnotit sdělení, obsah, význam, situaci.

Dojdeme-li v debatě až sem, uvede má sestra obyčejně hezký příklad. Nebudou-li další generace znát hymnus Svätý Václave, nedej zahynouti nám ni budoucím, už se nikdy u dramatu České nebe nemohou zasmát, vstoupí-li na scénu herec v roli sv. Václava a přesvědčivě tvrdí: Nedám, nedám. Možná to není podstatné. Ovšem, nevím-li vůbec nic o antických bájích, minuly mne biblické příběhy, navždy mi zůstane skryt obsah převelice dlouhého období sochařství a malířství. A co je horší, nevím-li nic o líbivých a přitažlivých idejích slibujících ráj na zemi, jež se staly bičem v rukou mocných a nastolily krutovládu, může se mi stát, že podlehnu podobným svodům. Nedožívám-li se, že první starostí autoritáře je ukázat prstem na protivníka a vzít mu možnost projevu, protože přece jen zbytečně zdržuje a žvaní, podlehnu také pocitu ztraceného času, budu souhlasit a procitnu při ztrátě svobody projevu.

Zase musím zpytovat svědomí. Dopouštěla jsem se chyby zatěžování paměti doporučováním literatury a debatami o mimulosti nejen na svých dětech, nutila je vzpomínout si, o čem jsme to právě na tomto místě a v podobné situaci mluvili minule, já tu chybu opakovala u svých vnoučat a nebýt onoho odborného impulzu, možná bych se toho prohřešku dopouštěla i vůči pravnoučatům. Nevím nevím, udržím-li se při některé další příležitosti.

Teď, v září, přeju rodičům kromě ostrého obrazu uplynulých vlastních školních let zdravý rozum, nadhled a svatou trpělivost v období, kdy potomek prochází etapou, jíž se říká puberta. Mohu-li, přeju žákům, žákům i studentům takové kantory, kteří by se do paměti zapsali jako příklad, vykřičník, nebo roztomilá vzpomínka. Čímkoli. Protože škola je staletími odzkoušenou výtečnou laboratoří, v níž se připravujeme na velice pesný, překvapivý, nevypočitatelný život. A škole přeju elán, nápady a výdrž.

EN

Nikdy jsem si nepřipadala krásná

Do patnácti jsem byla spíš hubená žirafka a přitom jsem denně poslouchala: „Nežer, budeš tlustá. Už máš prdel jako štyrský valach...“

Tak jsem se vnímala celé dlouhé roky.

Když jsem málem umřela při porodu třetího syna, měla jsem na 178 cm výšky 58 kg. To jsem si poprvé přišla pěkná, vypadala jsem jako modelka, ale po velké ztrátě krve jsem nemohla stát na nohou, aniž by na mne šly mdloby.

Dnes, když už má mé tělo víc než půl století, vidím to jasně: JE TO ZÁZRAK!

Každé tělo je zázrak a já vím, že vy máte také jeden. Koukám teď na to svoje a říkám si: Díky, díky za ten „nástroj“!

Děkuji svým drahým nohám, tolikrát podvrtnutým, s obrovskou jízvou přes koleno. Jsou to skvělé nohy! Nosí mne, chodí, tančí, dokonce občas i běhají! Obešly se mnou posvátnou Arunachalu a vynesly mne na její vrchol. Děkuji.

Děkuji svému břichu. Dalo vzniknout tělům pro čtyři další bytosti! Čtyřikrát se roztáhlo do obřího rozměru a zase stáhlo... Je to dobré břicho.

Děkuji své děloze, která zachránila život můj i mého třetího syna, když se nechala rozříznout a navždy poznačit velkou jízvou... Děkuji, děkuji.

Děkuji svým prsům. Už netrčí do světa, jsou i trochu níž než byla, ale jsou to dobrá prsa, zdravá, a krmila mé děti dlouhých 34 měsíců... Děkuji.

Děkuji za své ruce. Za všechnu práci, co jsem jimi udělala, za všechno, co vytvořily, čeho se dotýkaly, za blaho, co způsobily, komu všemu pomohly. Mám krásné tělo...

Děkuji svým vlasům, které se mění ve stříbro, ale jsou ještě dlouhé i hebké.

Děkuji své sametové kůži, která se pokrývá vráskami.

Máme dobrá těla, krásná. Nepotrvá dlouho a budou stará. Budou jako staré stromy. I tak budou krásná. - svým vlastním způsobem.

Jsou na jedno použití. Jsou krásným obalem. Ne, jsou víc. Jsou krásným nástrojem pro naši duši. Pro naši věčnou podstatu. Jednou je odložíme...

Ale než tak udělám, chci říct nahlas i s velkou vděčností: Dostala jsem krásné tělo. Nástroj. Dar. Děkuji. Děkuji. Děkuji.

Martina Ema Lejska

Nejsme bratry

Už nikdy my bratry nebudem
Nemáme matku stejnou ani zem
Vám chybí touha žít jak svobodní
A my nechceme být vaši nevládní
Nazvali jste se sami staršími
a nás mladšími, ne však vašimi
Tolik vás a, žel, jen bez tváří
Vy jste obrovští – my zas s kuráží
Máte vše, a přesto tisknete
svoji závistí se sami dávíte
„Svoboda“ slovo vám zřejmě neznámé
Vy jste od dětství v okovech zakutí
Z domova znáte jen: „mlčet nad zlato“
a my zas koktejly, co dělá Molotov
Nám v srdcích proudí krev horoucí
čím že nám máte být bliženci?
My v očích zbabělost nemáme
a třeba bezbranní, nikdy se nevzdáme
My už jsme dospělí a plní směrlosti
můžem i snajperům čelit dál s hrdostí
Ač třeba do kleku nás srazilí
my se vzpřímili a vše zas spravili
A když pak krasy z děr se objeví
ony krví svou samy se umyjí
Vám posílají svoje kázání
my zažehli proti vám povstání
Pro vás car, pro nás demokracie
My už vám bratry nebudem

Anastasiie Dmytruková

NA ČEM STAVÍME?

Mám příbuzné na jižní Moravě, třicet kilometrů pod Brnem. Malá vesnička, necelých pět set obyvatel. Uprostřed vesnice opravuje obec objekt velmi starého statku. Na projekt získala peníze z evropských fondů. Je krásné vidět, jak stará tvrz „vstává z mrtvých“. Samozřejmě došlo i na výměnu krovů. Některé trámy jsou však i po staletích v mimořádně dobrém stavu. Na Vánoce, v době všech možných i nemožných opatřeních proti covidu, obcházela starosta obec s dárkem pro občany. Každá rodina dostala jednoduchý stojánek s otvorem na svíčku. Na výrobu posloužil starý trám z opravovaného statku. Starosta říkal, že je to vlastně dar od předků současným obyvatelům, aby jim světlo vánočního svícnu svítlo na cestu v době, která je pro lidi těžká. Vždyť starosti a trápení zažívali i naši předkové...

Při hodech v letošním srpnu šla krojovaná muzika dědinou. Po mši sv. požehnal kněz nově vztýčený velký kříž na návsi. Dřevěný kříž, vyrobený místním řemeslníkem z trámů staré tvrze. Kněz mluvil o symbolice kříže, horizontále i vertikále našich životů... Výrobu a instalaci opět inicioval mladý starosta. Měl i krátký projev o pokračování života našich předků v nás, o houževnatosti a vytrvalosti těch před námi, kteří udrželi půdu, tradice, život pro své potomky. Děkoval za hodnoty víry, vztahů, vzájemné pomoci a solidarity, na které mohou lidé v obci navázat. Hodnoty, které jsou neměnné.

„No, prosím, to se podívejme, jak pěkně mlu-

ví a do kostela ani moc nechodí,“ pronesl starší muž...

Snad ten mladý muž, kterého si lidé zvolili ze svého středu, hledá a pomáhá lidem hledat jistotu v chaosu našich dnů. Jaké jistoty drží náš věk, na čem stavíme?

Díváme-li se s úctou do minulosti, vidíme prostý život většiny. Dřinu, odříkání a bídu lidských rodů, ale pohled k vertikále života. Sepjaté ruce válečných vdov, sirotků, nádeníků v neřešitelných situacích. Jsem zde, já člověk, a prosím o Boží pomoc a ochranu. Nejsm apatický, nečinný. S každou začínající prací prosím Nebe o pomoc. Křížem žehnám pole před první brázdou i chléb, který vkládám do pece. Znamením kříže označuji bochník, jež rozkrajuji dětem. Vždyť chléb má dimenzi lidské práce, Božího požehnání a vděčnosti.

Co z toho platí dnes? Jistoty monitorů a bezbřehých nesmyslů? Obluzování lidí hlukem, protože ticho křičí do našich životů.

Samotu a ticho, ze kterého vystupují naše starosti, selhání, lži, úzkosti a strach – těžce snášíme. Je jednodušší zapnout technické nosiče s průmyslem zábavy nebo se vrhnout do další práce... Přestáváme však být sami sebou, v ohlušujícím rachotu nevnímáme nitro nás samých, ani těch, co žijí vedle nás. Rytmus našich dní nám vlastně diktují věci, které jsme si vytvořili, abychom měli snazší život. Navštěvujeme kosmetické salony, kartáře, léčitele, zážitkové akce a exotické dovolené, pojíždáme zaručené preparáty proti stárnutí, řídnutí vlasů, zduřelým kloubům, pojišťujeme se a připojišťujeme se na všechno možné (včetně našich domácích zvířecích mazlíčků). Mladí jdou ze vztahu do vztahu, nebo se vztahů nepřirozeně bojí. Rodiče trahají psychiku svých dětí při dlouhých rozvodových tahanicích a prosazování střídavé výchovy dětí. Přitom svým dětem dávají přece všechno. A vyčerpání předdůchodoví jedinci? Spekuluji, zda výkonnostní tempo a nastavený standard společnosti do důchodu vůbec vydrží. Plaveme sem a tam jak vyčerpáný hmyz po hladině rybníka...

Není v nás pokoj. Vytvořili jsme si své materiální a technické modly a povýšili je natolik, že ony určují tempo našeho dne a kvalitu života. Spoléháme sami na sebe, na svoji chytrost a sílu.

Situace s covidovou nákazou je poučným vlnobitím na současné scéně. Mnozí z nás přehodnocují své dosavadní jistoty, zamýšlejí se nad smyslem a délkou svého „zajištěného“ života. Mnozí se snaží vytěsnit nejistotu napadení zákeřnou nemocí a ochromení stability světa malým virem. Setravávají dál v dosavadním uživatelském životě. Zpochybňují fakta, data a pokračují... Ignorují a bagatelizují i válečné běsnění ve vedlejší zemi a očekávají, že se válka u sousedů nedotkne jejich „jistot“.

Přijmout nejistotu lidského života, nemožnost zajistit se, znamená přijmout odpovědnost. S tím souvisí i poctivá a opravdová snaha dát technickým prostředkům

a výtvarníkům tu roli v rytmu dne a života, která jim náleží. Mají nám sloužit k dobrému, k pomoci druhým. To je jejich úkol. Patří však na hladinu pomyslné horizontály. Nemají ovládat náš život a být našimi bohy. V opačném případě se stáváme jejich otroky. Světlo vertikály z nás nečiní otroky. Stojíme před tváří Hospodina, který dává pokoj našim dnům. Naše jistota a důvěra v Něho se nedrolí jako přesypávající se písek...

Přeji všem klidné, barvami prozářené podzimní dny. JF.

POKOJ? ALE NE ZA KAŽDOU CENU

Blaze těm, kdo působí pokoj, neboť oni budou nazváni syny Božími, říká Ježíš učedníkům v kázání na hoře (Mt 5,9) Zdá se to být jasné a přehledné. Křesťané mají být za všech okolností mírumilovní mírotvorci. Jsou povoláni k tomu, aby do rozhaštěřené společnosti a rozbolavělých sporů vnášeli pokoj, aby hledali smíření za každou cenu.

Tak v čem je problém? Jak je možné, že v Lukášově evangeliu čteme Ježíšova slova o tom, že nepůsobí pokoj, ale rozdělení, že nepřináší mír, ale oheň sváru (Lk 12,49-53)? Jak je to možné?

Někdy je třeba vystoupit z řady

Inu, pokoj je zajisté kýžený stav věcí, ale jsou situace, kdy je třeba jít do střetu. Někdy je nutné protestovat, vzepřít se, vystoupit z řady, vypovědět poslušnost, koledovat si o průsvih. Svědkové šikany na základní škole nemají hledat pokoj za každou cenu. Cestující v tramvaji nemají být smířliví vůči opilci, který obtěžuje bezradnou dívku. Kdo slyší, jak kolegové v práci pomlouvají nepřítomného přítele, nemá mírumilovně zůstat zticha. Někdy je třeba zvolit si stranu barikády. „Nespřáhneš se se svévolníkem. Nepřidáš se k většině, když páchá zlo,“ jak se praví v Druhé knize Mojžíšově (Ex 23,1-2). Bible to říká docela jednoznačně: konflikt je někdy nevyhnutelný. A vyhnout se mu znamená selhání.

Historie nás učí, že kolaboranti všech možných totalitních režimů odjakživa omlouvali svoje chování biblickými citáty o mírumilovnosti a smířlivosti, ke které jsou přece věřící povoláni. Ano, jenže smířlivost je někdy jen jiné jméno pro zradu. Jindy je to průhledná maska zbabělosti.

Být smířlivý vůči tvrzení, že dvě a dvě je pět, není žádné působení pokoje, ale obyčejná neupřímnost. Člověk, který se vždycky se všemi nějak dohodne, který je vždycky se všemi zadobře, musí přinejmenším občas vědomě lhát. Nemít žádný vyhraněný názor na nic není žádná ctnost.

Světlo přišlo do tohoto světa

Žijeme ve složitém, nepřehledném světě, plném protichůdných informací a zpráv, ze kterých si každý může vybrat, co se mu právě hodí. Všechno se dá zrelativizovat, ke všemu se dá podotknout nějaké „ale“, vždycky je možné poznamenat, že pravda bude někde

uprostřed. Vždycky se dá schovat za nějaký protiargument.

Proto je dobré, že Ježíš vedle výzvy k hledání pokoje mluví také o rozdělení, které přináší. Zlo je totiž zlo a dobro je dobro a pravda není někde uprostřed mezi nimi. „Světlo přišlo do tohoto světa, ale lidé si zamilovali víc tmu než světlo, protože jejich skutky byly zlé. Každý, kdo dělá něco špatného, nenávidí světlo.“ (Jan 3,19-20). Tohle nezní jako výzva ke smířlivosti za každou cenu.

Vzájemně vstřícný kompromis mezi světlem a tmou, dobrem a zlem pravdou a lží, to opravdu není cesta, na kterou Ježíš volá své učedníky. Zásadová neutralita je někdy jen prospěchářské pokrytectví. Kamarádění s padouchy je spolupráce se zlem. Projevovat porozumění vůči pachatelům bezpráví a mlčet tváří v tvář jejich zvěli znamená podílet se na jejich nepravostech.

Pravda nesmí být obětována

Křesťané jsou povoláni, aby působili pokoj. Ale na cestě k pokoji nesmí být obětována pravda. Pak by to totiž nebyl Boží pokoj, ale spojenectví ve lži. Právě tak není možné v zájmu pokoje obětovat milosrdenství. Byl by to falešný pokoj, který nemá s Bohem nic společného. Proč? Protože milosrdenství, jak říká moudrý papež František, je Boží jméno.

Pavel Hošek, KT 33/22

SKLO MĚ PŘITAHUJE JAKO MAGNET

Ivana Majvaldová (1968) je v Letohradě už dvaadvacet let nepřehlédnutelnou ženou. Umělkyně s výrazným rukopisem prodává v Komenského ulici vlastnoručně ryté sklo, pracuje s dětmi, pořádá workshopy a výtvarné výstavy.

Pocházíte ze severních Čech, z rodiny se sklářskou tradicí. Jak jste se dostala do Letohradu?

Otec se narodil za sklářskou pecí ve Včelničce v jižních Čechách. Sklo už foukal můj

děda i praděda. Po válce se předkové přestěhovali za práci do Skalice u České Lípy, kde byla sklárna. V roce 1968 se v Novém Boru vybudovala velká fabrika Crystalex s průmyslovou výrobou skla. Táta tam maloval sklo. Do Letohradu mě přivedla spolužačka. Líbilo se mi tu hned od začátku, jsou tu milí lidé. V roce 1999 mi Jana Zamazalová nabídla možnost výstavy pod kaplí na Kopečku a o rok později jsem se natrvalo přestěhovala.

Tedy dvaadvacet let práce ve sklářství. Uživí vás to?

Musí. Snažím se pro to pořád něco dělat – jezdila jsem po jarmarcích, nabízím po širokém okolí, předávám kontakt na e-shop. Dosud to pořád šlo. Ale postupně mi ubývají síly na nakládání auta sklem a cestu přes půl republiky na jarmark. Padla na mě únava. Navíc do toho přišel covid. To mě donutilo rezignovat na jarmarky, a začala jsem i jinou živnost – ubytování a workshopy pro zájemce. Zatím sem jezdí turisté, kteří přespi jednu noc cestou na visutý most Dolní Morava. Ale uvidíme, třeba časem někdo najde ke mně i cestu za sklem. Teď tedy chodím ke sklu odpočívát a cítím v něm úplně jinou energii. Co do skla dám, to v něm vždycky zůstane.

Zavírají v současné době přemrštěných cen za energie sklárny provozu?

Drží se zuby nehty. U nás jsou desítky skláren, především v Libereckém kraji. Pokud vím, v Lasvitu se pokoušejí předělat tavicí pánve z plynu na elektřinu. Zatím to nikdo moc neumí, protože elektřina nedokáže vytvořit takové teplo jako plyn. Hledají se nové cesty. Některé sklárny odpadly covidem, ty, které zbyly, mají práce dost. Finanční podmínky jsou ale teď velice těžké. Hodně sklářů proto začalo fungovat v režimu dvou zaměstnání – podobně jako já.

Jak se vyvíjela vaše tvorba?

Sklo dělám už čtyřicet let. Zpočátku jsem měla v oblíbě kytičky, v 90. letech jsem dělala sklo kontrastní čiré a matové, geometrické tvary. Do toho přišly naše dvě děti. Vše, co prožívám, se odráží v mé tvorbě. Před dvěma lety mě zastavilo covidové období. Musela jsem přehodnotit styl podnikání. V hlavě

uzrávaly další nápady. Teď jsem vymyslela dekor „letní louka“ - pozitivní stylizované kytičky. Vše, co dělám, navazuje na předchozí tvorbu, takže kytičky se vrátily, ale jinak. Dlouho mám nápady v hlavě a vymýšlím, jak představu přenést na rytecké kotoučky. Letní louka třeba znamená: stonek klínovým kotoučkem, lístečky polořezem, kytičky oblým kotoučkem, malé kytičky na elektrytu, kopretinky diamantovým kotoučkem.

Vaše děti mají sklářství také v genech?

Ano. Obě se dostaly na sklářskou školu v Kamenickém Šenově, dcera na malířku skla, syn na brusiče. Mám z toho radost. Ačkoli jsem je nikdy nenutila, lásku ke sklu mají v sobě. Vyrůstaly v tom.

Pracujete často s dětmi – ve školách, v dílně, na trzích. Proč?

To vzniklo díky mým dětem. Od malička to vidí, načerpaly tu specifickou sklářskou energii. Dcera od roku a půl uměla držet tužku v ruce a hodně malovala. V pěti letech už brala malou brusku a zkoušela rýt do skla. No a k tomu se nabalili další jejich spolužáci a kamarádi. Takže jsem koupila víc malých brusek, udělala jsem tady koutek pro děti. Teď už s dětmi pracuje 18letá dcera, která umí brusku obsluhovat a dětem vše hezky vysvětlit.

Co pro vás sklo znamená?

Je to vztah sedláka k půdě. Když vidím sklo, přitahuje mě jako magnet. Hned zkoumám jeho průhlednost, tvary, sílu, láká mě sáhnout si na něj.

Rok 2022 vyhlásilo OSN jako Mezinárodní rok skla. Jak to ve vás rezonuje?

Mám v sobě potřebu jít a lidem víc ukazovat sklo a vše, co s ním souvisí. Na druhou stranu vím, že sama toho moc nezvládnou. Je škoda, že osvětové akce neorganizuje také někdo jiný než skláři, protože oni sami na to nestačí. Ale tak je to asi všude ve světě.

Jaké postavení má Česká republika ve sklářské tradici vůči okolním zemím?

Vysoké. České sklo je fenomén, ale Češi o tom moc nevědí. U nás jako v jediné republice na světě jsou samostatné střední uměleckoprůmyslové školy sklářské, a to v Kamenickém Šenově, Železném Brodě nebo Valašském Meziříčí. Máme velice kvalitní sklo, protože u nás se těží jeden z nečistších písků.

V Čechách a na Moravě jsou desítky skláren. Liší se od sebe tvary výrobků?

Ano, každá má svoje. Crystalex - největší výrobce strojového skla – má své typické tvary, které se líbí zákazníkům v určitých zahraničních zemích. Sklárna Poděbrady má obléjší tvary, které se líbí zase jinde.

Na letáčku Crystalexu mě zaujal popis jedné sklenice na víno: „Něžnost zaoblených křivek navodí při intimní schůzce ve dvou láskyplnou atmosféru. Ladný tvar umocní opojnost každého doušku. Tak zpívá láska.“

Je to jen reklamní slogan nebo za tím je skutečně vztah milence?

Je za tím vztah k živé bytosti, vztah člověka, který sklo miluje. Já to cítím stejně, jako se píše v tom letáčku. Svým skleničkám říkám modelky. Přemýšlím, jak je vystavit, natočit, jaké světlo jim dát.

Jak se cítíte teď? Co je před vámi?

Nikam se teď nepotřebuji drát, ani něco vymýšlet, ani kdovíco dokazovat. Jsem pozorovatel světa, přírody a svých dětí. To mi ukazuje, co dál. Nestresuji se tím, jak těžké podmínky pro podnikatele v ČR panují. V Letohradě jsem ráda. Tady se mi podařilo udělat si svoji „skleněnou bublinu“, ve které tvořím, potkávám se s lidmi, a ve které je mi dobře. /M

Vystup na horu a buď tam

Václav Vacek, Vyšehrad 2022

Poslední knížka populárního kněze a autora duchovní literatury má podtitul Cesta k setkávání s Bohem. Boha nikdy nikdo neviděl, a přece „naše představa o něm určuje, jak s ním mluvíme a jednáme“. Ovlivňuje, „zda se mu chceme podobat“. Vackova kniha jde k jádru, sevřeně v hutných větách, usiluje o uchopení smyslu života. Odpovídá na otázky těch, kdo se odváží tázat po smyslu léta opakovaných náboženských rčení, bohoslužeb, sloužených v rozpadajících se chrámech... Co vlastně od nás Ježíš očekává?

Václav Vacek hovoří o modlitbě, zvláště o modlitbě Páně, o slavení neděle a Ježíšově hostině, o dalších svátostech a velikonočních svátcích. Na půdorysu tradičních milníků na katolické cestě životem ovšem Vacek rozehrává melodie, které čtenář důvěrně zná, ale nikdy si je nedával do souvislosti s vírou, nebo aspoň ne v takové tónině.

Emeritní letohradský farář nabízí vlastně jednoduchý recept: „Čím déle jsme žili s rodiči a čím více jsme spolu mluvili, tím přesněji můžeme říci, co by nám v určité situaci poradili. Známe jejich zásady a postoje. S Bohem je to podobné – čím více známe názory jeho a Ježíše, tím přesvědčivěji se můžeme dobrat správného odhadu Božích plánů.“ Máme Biblii, říká autor, včetně výkladu, můžeme se modlit, „konzultovat“ s Bohem. Máme se ptát, píše Vacek. „Bůh nás přece zve k rozhovoru: Vyslechneš-li mě, mohu tě učít, můžeš se dozvědět věci, na které bys sám nepřišel.“ Možná právě tady pramení Vackova originální a inspirativní interpretace Bible, ořepná o studium křesťanské bibliotiky i ži-

dovských autorů a promyšlená v modlitbách i diskusích s přáteli. „Dobrá modlitba je dobrým činem, který má pohnout námi (ne Bohem) k dalšímu dobrému činu.“

Je rozdíl mezi naší „zbožností“ a zbožností, jak si ji představuje Bůh. „Od vyprávění Písma jsme se nechali odvést k pokřivené představě Boha, Ježíše a jeho následování. O Ježíši si děláme představu z výzdoby svých kostelů, z obrazů a soch, z barevných filmů a křčovitých zpodobnění.“ Ta ovšem často s odstupem času jen zakrývají krásu Ježíšovy a Mariiny lidskosti. Přitom Bůh k nám sestupuje, aby nám ukázal důstojnost lidství, aby nás vyučil lidskosti. „Potřebujeme poznávat Ježíšovo myšlení, jeho úctu k životu, cit pro ušlechtilost a jeho vkus.“ Potřebujeme do hloubky pochopit, že „být lidským člověkem je největším úkolem a velikou ctí“. V této souvislosti také cituje výrazného českého teologa Antonína Mandla, který jako velký úkol naší doby zmiňoval nutnost osvobodit křesťanství od klerikalismu, ritualismu a legalismu.

Autor varuje před vyprošováním si přízně božstev, jako to dělali pohané, před představou, že je třeba božstva udržovat naživu a při síle obětmi. Ježíš od nás podle autora očekává, že se na každé setkání, na každé slavení připravíme, protože víme, ke komu přicházíme a kým pro něj jsme. V kapitole o náboženských obětech Vacek píše: „Hospodin skrze proroky protestoval: ‚Já od vás pro sebe nic nepotřebuji. Smilovávám se nad vámi, nechci od vás nějaké oběti, ale milosrdné jednání s druhými lidmi a tvorstvem...‘“

Až po „zkušenosti s přízní Boha, až když jsme ušli kus cesty v důvěře a v porozumění Bohu, můžeme bez vzpírání a s chutí říci první slova modlitby Otče náš“, a teprve tehdy nám budou osvobozením, rozjasněním naší vlastní jedinečné cesty.

Působ Vackovy knihy je právě v tomto inspirujícím vnímání světa kolem nás jako Božího obdarování. „Prvním zdrojem poznání je zakoušení Boží péče, ochutnávání darů života darovaného světu. Druhým je slovo Boží a třetím slavení přátelství s Bohem skrze svátosti.“ O tom všem Vacek ve své knížce píše a vždy čtenáře překvapí vyhmátnutím nečekaných souvislostí a významů. Knihu je možné číst od začátku do konce, nebo si přečíst jen pár stránek jako inspiraci, jak slavit s rodinou neděli, jak se připravit na svátost smíření nebo jak druhým přiblížit velikonoční události. Pokaždé si čtenář s úctou a vděkem uvědomí, jakou sílu v sobě skrývá Ježíšovo poselství a jak pozoruhodně o něm dokáže Václav Vacek hovořit.

Josef Beránek

PŘESTAŇTE MI ŘÍKAT „OTČE“!

Jean-Pierre Roche

Zvyk oslovovat kněze „otče“ může být nezdravý, jestliže je výrazem emoční závislosti založené na falešném pojetí poslušnosti. Mnozí katolíci jsou ohromeni, šokováni a zděšeni. Jsou traumatizováni krizí se-

sexuálního zneužívání, která zasáhla jejich církev. I já k nim patřím. Avšak co můžeme dělat? Především musíme vyjádřit svůj soucit a empatii vůči obětem, jejichž utrpení je mnohem větší než naše. Tato krize vyžaduje, abychom transformovali církev, kterou tvoříme my všichni. Tato transformace se může podařit pouze návratem k evangelium, musí však také zahrnovat konkrétní změny ve způsobu našeho života v církvi a ve společnosti. Vloni v srpnu papež František napsal list celému Božímu lidu a vyzval jej ke konkrétním opatřením proti klerikalismu, ve kterém spatřuje zdroj zneužívání páchaného kněžími, biskupy a řeholními představenými. Tím bych také rád k tomu přidal svůj skromný příspěvek.

Minimálně tři důvody neříkat mi „otče“
Křesťané, se kterými spolupracuji a které doprovázím, mě přirozeně oslovují křestním jménem. Avšak všichni katolíci, se kterými se setkávám o nedělích, v různých kostelích mé farnosti nebo při křtech, svatbách či pohřbech, mě oslovují „otče“. Totéž se také týká ostatních lidí z města, kteří třeba ani nejsou nějakými zvláštními křesťany, ale cítí se být povinováni mě oslovovat tímto způsobem. To mně bylo nepříjemné během celých těch více než dvaceti let, co jsem knězem. Avšak v dnešní situaci, když víme, že někteří kněží byli shledáni vinnými sexuálním zneužíváním dětí nebo řeholnic, věřím, že vás nyní musím naléhavě požádat: Prosim, neříkejte mi „otče“!
Dělám to přinejmenším ze tří důvodů: Ten první důvod by měl být dostačující sám o sobě, protože jej najdeme přímo v evangeliích. Kněží chtějí být učedníky Ježíšovými, který řekl: „Vy však si nedávejte říkat ‚mistr‘, jenom jeden je váš Mistr, a vy všichni jste bratři. A nikomu na zemi nedávejte jméno ‚otec‘, jenom jeden je váš Otec, a ten je v nebi“ (Mt 23,8-9). Někdy je náročné Ježíšova slova interpretovat, avšak smysl

právě těchto je zvlášť jasný. Nechat si říkat „otče“ znamená stavět se na místo Boha, Otce všech lidí. Doslova to znamená hrát si na Boha!

Ne děti, ale bratři a sestry

Druhým důvodem je, že oslovování kněží „otče“ infantilizuje katolíky. Jak je možné mít bratrské a sesterské vztahy mezi dospělými, kteří jsou si všichni rovni, jestliže jsme všichni bratři a sestry s výjimkou jedné osoby – té, které říkáte „otče“? Jak si pak za této situace můžeme dovolit vyslovit nesouhlas, jestliže, abychom to mohli učinit, musíme „zabít otce“? Katolíci nejsou dětmi, které musí říct „amen“ pokaždé, když promluví kněz. Jestliže se církev chce jednou znovu stát společenstvím, musíme tento zvyk stopnout a uvést do praxe onu nádhernou pasáž z II. vatikánského koncilu: „Ačkoli někteří jsou z Kristovy vůle ustanoveni pro jiné jako učitelé, rozdělovatelé tajemství a pastýři, přece je mezi všemi opravdová rovnost v důstojnosti a v činnosti společně všem věřícím při budování Kristova těla“ (Lumen gentium 32).

Rozumím, že kněží vykonávají určitý druh duchovního otcovství. Ale osobně mohu říct, že ti, kteří mě považují za svého duchovního průvodce, mně nikdy neříkají „otče“. Není tedy to, že si kněží nechávají říkat „otče“, nějakým druhem kompenzace za to, že nemají vlastní děti? To, co mi pomáhá žít můj celibát, je fakt, že díky svému poslání jsem získal tolik přátel. Ti však nejsou žádnými dětmi, ale bratřími a sestrami. Neoslovují nás kněží právě takto, když nám říkají: „Drazí bratři a sestry“? Co se týče mých bratří, kteří jsou biskupy (za které se v současné době velmi modlím), nechávám na nich, aby vás požádali, abyste je již nadále neoslovovali „monsignore“, tj. „můj pane“. Vnímám to jako obzvlášť šokující, protože máme jen jednoho „Signora“, „Pána“. A tím není náš biskup. Konečně, zvyk oslovovat kněze „otče“ může být, zcela upřímně, nezdravý, jestliže je výrazem emoční závislosti založené na falešném pojetí poslušnosti. Otcovství je, v konečném důsledku, směsí lásky a autority. Avšak může být nebezpečné, jestliže se sakralizuje.

Absolutní monarchická mužská moc božského práva

A tak, prosím, přestaňte nám říkat „otče“. Jestliže nás neznáte dostatečně dobře, abyste nás oslovovali křestním jménem, říkejte nám třeba „bratře Josefe“ nebo prostě „bratře“, stejně jako řeholnicím říkáte „sestro Pavlino“ nebo „sestro“. To bude váš příspěvek k bitvě proti klerikalismu, který je u kořene všeho zneužívání v církvi. Může vám připadat, že to je jen maličkost. A to je pravda. Avšak zatímco čekáme, až bude církev celá zreformovaná, možná můžeme začít měnit právě

takovéto maličkosti. Nejsm si jistý, že si naše církev může ve světle evangelia dovolit dělat i nadále nějaké kompromisy v pečlivém zvažování nutných změn ve svém vedení a ve své organizaci. Katolíci, kterým bylo vždy – a právem – zdůrazňováno, že církví jsme my všichni, budou mít stále větší a větší potíž podporovat klerikální autoritu kněží, biskupů a papeže, pokud tato autorita bude spočívat na absolutní monarchické mužské moci božského práva. Církev se v naší demokratické, pluralitní a egalitářské společnosti stává stále méně srozumitelnou organizací. A než se toto změní, možná, že můžeme my všichni zatím dělat tyto malé krůčky vpřed a rozvíjet tak církev, která je komunitnější a ve které už nyní můžeme žít bratrské a sesterské vztahy.

podle článku na La Croix International
z 29. 3. 2019 přeložil Petr Hruška

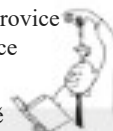
Nikomu na zemi nedávejte jméno „Otec“: jediný je váš Otec, ten nebeský. (Mt 23:9)

Ježíš má svá slova promyšlená. Od katolíků bych čekal, že Ježíše poslechnou napoprvé a na slovo. A že nebudou dětem dávat špatný příklad tím, že Ježíše není třeba poslouchat.

/v

K PŘÍPRAVĚ NA BOHOSLUŽBY O NEDĚLÍCH A SVÁTČÍCH

neděle 11.9.	24. v mezidobí
8 h. Lukavice	Ex 32,7-14 Ž 51
9 Mistrovice	1 Tim 1,12-17
9.30 Orlice	L 15,1-32
sobota 17.9. Den Charity 15.30 Orlice	
neděle 18.9.	25. v mezidobí
8 h. Lukavice	Am 8,4-7 Ž 113
9.30 Orlice	1 Tim 16,1-13 L 16,1-13
neděle 25.9.	26. v mezidobí
8 h. Lukavice	Am 6,1a.4-7 Ž 146
9.30 Orlice	1 Tim 6,11-16 L 16,19-31
středa 28.9. Slavnost sv. Václava hlavního patrona čes. národa	
11 h. Letohrad po bohoslužbě program na farní zahradě	
sobota 1.10.	17 Červená 18 Letohrad
neděle 2.10.	27. v mezidobí
posvěcení v Červené a Mistrovních	
8 h. Lukavice	Hab 1,2-3; 2,2-4
9 Mistrovice	Ž 95 2 Tim 1,6-14
9.30 Orlice	L 17,5-10
neděle 9.10.	28. v mezidobí
posvěcení v Lukavici	
8 h. Lukavice	2 Král 5,14-17 Ž 98
9 Mistrovice	2 Tim 2,8-13
9.30 Orlice	L 17,11-19

Okénko do farnosti - Vydavatel Farnost sv. Václava v Letohradě

Adresa redakce: Václavské náměstí 57, 561 51 Letohrad, tel. 465 620 357 • Redakce: Václav Vacek, Iva Marková, jazyková úprava Jana Kalousková • digitální podobu naleznete na www.letohrad.farnost.cz • uzávěrka je 20. každého měsíce
Rejstříkové č. MK ČR E 12797 • Tisk: Grantis s.r.o. tel. 465 525 741